

Európska rada

V Bruseli 27. októbra 2023
(OR. en)

EUCO 14/23

CO EUR 11
CONCL 5

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Predmet:	Zasadnutie Európskej rady (26. a 27. októbra 2023) – závery

Delegáciám zasielame závery, ktoré prijala Európska rada na uvedenom zasadnutí.

I. UKRAJINA

1. Európska rada opätovne dôrazne odsudzuje útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine, ktorá predstavuje zjavné porušenie Charty OSN, a znova potvrdzuje, že Európska únia neochvejne podporuje nezávislosť, zvrchovanosť a územnú celistosť Ukrajiny v rámci jej medzinárodne uznaných hraníc, ako aj jej prirodzené právo na sebaobranu proti ruskej agresii.
2. Európska únia bude Ukrajine a jej obyvateľom naďalej poskytovať významnú finančnú, hospodársku, humanitárnu, vojenskú a diplomatickú podporu, a to tak dlho, ako to bude potrebné.
3. Európska únia a jej členské štáty budú Ukrajine v prvom rade naďalej poskytovať udržateľnú vojenskú podporu, najmä prostredníctvom Európskeho mierového nástroja a vojenskej pomocnej misie EÚ, ako aj dvojstrannej pomoci členských štátov. Európska rada podčiarkuje význam úsilia členských štátov, ako aj to, že z bezprostredného hľadiska je potrebné urýchliť poskytovanie vojenskej podpory Ukrajine s cieľom pomôcť uspokojiť jej naliehavé vojenské a obranné potreby vrátane riadených striel a munície, najmä prostredníctvom iniciatívy „milión kusov delostreleckej munície“, ako aj systémov protivzdušnej obrany na ochranu jej obyvateľstva a jej kritickej a energetickej infraštruktúry.

Z dlhodobého hľadiska Európska únia a členské štáty spolu s partnermi prispejú k budúcim bezpečnostným záväzkom voči Ukrajine, ktoré jej pomôžu brániť sa, odolávať úsiliu o destabilizáciu a odrádzať od aktov agresie v budúcnosti. Európska rada vyzýva vysokého predstaviteľa, aby na základe rámca, ktorý má schváliť Rada, viedol s Ukrajinou konzultácie o budúcich bezpečnostných záväzkoch EÚ a aby o výsledku týchto diskusií informoval na decembrovom zasadnutí Európskej rady.

Pri poskytovaní vojenskej podpory a bezpečnostných záväzkov sa bude plne rešpektovať bezpečnostná a obranná politika určitých členských štátov a budú sa zohľadňovať bezpečnostné a obranné záujmy všetkých členských štátov.

4. Vzhľadom na pokračujúce útoky Ruska na civilnú a kritickú infraštruktúru Ukrajiny Európska únia a jej členské štáty zintenzívnia poskytovanie humanitárnej pomoci a pomoci v oblasti civilnej ochrany Ukrajine vrátane vybavenia, ako sú elektrické generátory a výkonové transformátory, mobilné vykurovacie jednotky a vysokonapäťové a osvetľovacie zariadenia, s cieľom pomôcť Ukrajine a jej obyvateľom zvládnuť ďalšiu zimu vo vojnovom stave.
5. Európska únia a jej členské štáty budú pokračovať v zintenzívnenom diplomatickom úsilí a v spolupráci s Ukrajinou a ďalšími krajinami, aby zabezpečili čo najširšiu medzinárodnú podporu pre komplexný, spravodlivý a trvácny mier a pre kľúčové zásady a ciele mierového plánu Ukrajiny v kontexte svetového mierového samitu.
6. Rusko nesie zodpovednosť za obrovské škody spôsobené svojou útočnou vojnou proti Ukrajine. V koordinácii s partnermi je potrebné dosiahnuť zásadný pokrok v súvislosti s otázkou, ako by sa mimoriadne príjmy súkromných subjektov, ktoré pochádzajú priamo z imobilizovaných aktív Ruska, mohli v súlade s platnými zmluvnými záväzkami a s právom EÚ a medzinárodným právom nasmerovať na podporu Ukrajiny a jej obnovy a rekonštrukcie. Európska rada vyzýva vysokého predstaviteľa a Komisiu, aby urýchlili prácu s cieľom predložiť návrhy. Európska únia je naďalej odhodlaná v koordinácii s medzinárodnými partnermi podporovať oživenie, obnovu a rekonštrukciu Ukrajiny vrátane odminovania. Európska rada v tejto súvislosti víta výsledky Medzinárodnej darcovskej konferencie o humanitárnom odminovaní na Ukrajine, ktorá sa konala 11. a 12. októbra 2023 v Záhrebe, vrátane podpory účinného riadenia boja proti mŕtvam.

7. Rusko a jeho vedúci predstavitelia musia niesť plnú zodpovednosť za vedenie útočnej vojny proti Ukrajine a za ďalšie najzávažnejšie trestné činy podľa medzinárodného práva. Európska rada vyzýva, aby sa pokračovalo – okrem iného aj v rámci hlavnej skupiny – v úsilí o zriadenie tribunálu na stíhanie trestného činu agresie voči Ukrajine, ktorý by mal čo najširšiu medziregionálnu podporu a legitimitu, ako aj v úsilí o zriadenie budúceho mechanizmu odškodňovania. Európska rada okrem toho vyjadruje podporu práci Medzinárodného trestného súdu a odsudzuje pokusy Ruska o oslabenie jeho medzinárodného mandátu a fungovania.
8. Európska rada čo najdôraznejšie odsudzuje skutočnosť, že Rusko nezákonne deportovalo a presunulo ukrajinské deti a iných civilistov do Ruska a Bieloruska, a naliehavo vyzýva Rusko a Bielorusko, aby okamžite zaistili ich bezpečný návrat.
9. V úzkej spolupráci s partnermi a spojencami je potrebné ďalej oslabovať schopnosť Ruska viesť útočnú vojnu, a to aj ďalším posilňovaním sankcií a prostredníctvom ich úplného a účinného vykonávania a predchádzania ich obchádzaniu, najmä v prípade vysokorizikového tovaru. Európska rada odsudzuje pokračujúcu vojenskú podporu útočnej vojny Ruska, ktorú poskytujú Irán a Bielorusko. Taktiež naliehavo vyzýva všetky krajiny, najmä KĽDR, aby materiálne ani iným spôsobom nepodporovali útočnú vojnu Ruska. Európska únia zintenzívni spoluprácu s partnermi v boji proti falošným ruským naratívom a dezinformáciám o vojne.
10. Európska únia je hlboko sklamaná, že ruský parlament prijal zákon o stiahnutí ratifikácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBT) zo strany Ruskej federácie.

11. Jednostranné rozhodnutie Ruska ukončiť vykonávanie Čiernomorskej iniciatívy pre obilniny a jeho úmyselné útoky na ukrajinské skladovacie a vývozné zariadenia, ako aj činnosti vedúce k narušeniu slobody plavby v Čiernom mori svedčia o tom, že Rusko naďalej využíva potraviny ako zbraň a podkopáva celosvetovú potravinovú bezpečnosť. Európska rada zdôrazňuje význam bezpečnosti a stability v Čiernom mori, ktoré sú nevyhnutné pre udržateľný vývoz obilnín. Podporuje všetko úsilie vrátane úsilia OSN o uľahčenie vývozu ukrajinských obilnín a iných poľnohospodárskych výrobkov do krajín, ktoré ich najviac potrebujú, najmä v Afrike a v širšom regióne Blízkeho východu. Európska rada vyzýva na ďalšie zvýšenie kapacity koridorov solidarity EÚ s cieľom uľahčiť tranzit a vývoz do týchto krajín a vyzýva Komisiu, aby na tento účel navrhla nové opatrenia.
12. Európska rada víta predĺženie dočasnej ochrany vysídlených osôb z Ukrajiny do marca 2025. Európska únia je naďalej odhodlaná podporovať vysídlené osoby na Ukrajine aj v Európskej únii, a to aj prostredníctvom primeranej a flexibilnej finančnej pomoci členským štátom, ktoré znášajú najväčšie bremeno nákladov na lekársku starostlivosť, vzdelávanie a živobytie utečencov.
13. Európska únia bude naďalej podporovať Moldavskú republiku pri riešení výziev, ktorým čelí v dôsledku ruskej agresie voči Ukrajine.
14. Európska únia bude naďalej úzko spolupracovať s Ukrajinou, Moldavskou republikou a Gruzínskom a podporovať ich v reformnom úsilí na európskej ceste.

II. BLÍZKY VÝCHOD

15. Európska rada opätovne potvrdzuje vyhlásenie svojich členov z 15. októbra 2023 a znovu čo najdôraznejšie odsudzuje Hamas za brutálne a nerozlišujúce teroristické útoky v Izraeli. Používanie civilistov ako ľudských štítov zo strany Hamasu je obzvlášť odsúdeniahodnou krutosťou.

Európska rada dôrazne podčiarkuje, že Izrael má právo brániť sa v súlade s medzinárodným právom a medzinárodným humanitárnym právom. Opätovne vyzýva Hamas, aby okamžite a bezpodmienečne prepustil všetkých rukojemníkov.

Európska rada opätovne zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť nepretržitú ochranu všetkých civilistov v súlade s medzinárodným humanitárnym právom. Vyjadruje poľutovanie nad všetkými stratami na životoch civilistov.

Európska rada preskúmala aktuálny stav a nadväzné kroky v rôznych oblastiach činnosti vrátane spoločného úsilia zameraného na pomoc občanom EÚ.

16. Európska rada vyjadruje hlboké znepokojenie nad zhoršujúcou sa humanitárnou situáciou v Gaze a vyzýva na nepretržitý, rýchly, bezpečný a neobmedzený prístup humanitárnej pomoci a na jej poskytnutie ľuďom v núdzi prostredníctvom všetkých potrebných opatrení vrátane humanitárnych koridorov a prímerí na humanitárne účely. Európska únia bude úzko spolupracovať s partnermi v regióne s cieľom chrániť civilné obyvateľstvo, poskytovať pomoc a uľahčovať prístup k potravinám, vode, zdravotnej starostlivosti, palivu a možnosti úkrytu, pričom bude zabezpečovať, aby takúto pomoc nezneužívali teroristické organizácie.
17. Európska rada pripomína, že je potrebné zabrániť regionálnej eskalácii a v tejto súvislosti spolupracovať s partnermi vrátane Palestínskej samosprávy.
18. Európska únia je pripravená prispieť k oživeniu politického procesu, ktorý vychádza z riešenia založeného na existencii dvoch štátov, okrem iného aj prostredníctvom iniciatívy Úsilie o deň mieru, a víta diplomatické mierové a bezpečnostné iniciatívy a podporuje skoré usporiadanie medzinárodnej mierovej konferencie.
19. Európska rada zdôrazňuje, že je potrebné bojovať proti šíreniu dezinformácií a nezákonného obsahu a v tejto súvislosti zdôrazňuje právnu zodpovednosť platforiem.

III. VIACROČNÝ FINANČNÝ RÁMEC NA ROKY 2021 – 2027

20. Európska rada po podrobnej výmene názorov na navrhovanú revíziu viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 vyzýva Radu, aby pokročila v práci s cieľom dosiahnuť celkovú dohodu do konca tohto roka.

IV. HOSPODÁRSTVO

21. Európska únia vzhľadom na čoraz zložitejšie výzvy, medzi ktoré patrí meniace sa demografické prostredie a narastajúce celosvetové súperenie, potrebuje silnú hospodársku základňu, ktorá je schopná zabezpečiť jej dlhodobú konkurencieschopnosť a rovnaké podmienky pre všetkých na vnútornej i celosvetovej úrovni a ktorej jadrom je plne fungujúci jednotný trh so štyrmi slobodami. Európska únia musí posilniť svoju priemyselnú a technologickú základňu a zvýšiť svoju hospodársku odolnosť, bezpečnú konektivitu, prístup na globálne trhy a produktivitu s cieľom dosiahnuť strategickú autonómiu a zachovať pritom otvorené hospodárstvo.

Pri posudzovaní pokroku, ktorý sa doteraz dosiahol, Európska rada zdôraznila potrebu urýchliť prácu v týchto oblastiach:

- a) rozvoj konkurenčných výhod EÚ v oblasti digitálnych a čistých technológií, okrem iného zameraním sa na inováciu, výskum, vzdelávanie a zručnosti;
- b) zabezpečenie dostatočných dodávok čistej a cenovo dostupnej energie;
- c) zníženie kľúčových kritických závislostí a diverzifikácia dodávateľských reťazcov prostredníctvom strategických partnerstiev;
- d) posilnenie prechodu na obehovejšie hospodárstvo a
- e) zníženie regulačného zaťaženia.

22. Európska rada:

- a) vyzýva spoluzákondarcov, aby urýchlene dosiahli dohodu o akte o kritických surovinách, akte o emisne neutrálnom priemysle a reforme koncepcie trhu s elektrinou;
- b) vyzýva na rýchle nadväzné opatrenia v súvislosti s nedávnym oznámením Komisie o riešení nedostatku liekov v Európskej únii pri súčasnom zabezpečení lepšieho prístupu k liekom a inovatívneho a konkurencieschopného farmaceutického odvetvia;
- c) vyzýva na začatie práce na spoločných posudzovaniach rizík vzhľadom na odporúčanie o kritických technologických oblastiach;
- d) vyzýva Komisiu a členské štáty, aby ďalej zlepšovali rámcové podmienky pre investície, a to aj prostredníctvom spoločného, jasného a uceleného regulačného rámca a podnikateľského prostredia, ktoré sú priaznivejšie pre konkurencieschopnosť.
Európska rada vyzýva všetky príslušné inštitúcie, aby pokračovali v práci na zjednodušovaní regulácie a znižovaní zbytočného administratívneho zaťaženia vrátane nahlasovacích požiadaviek, najmä pokiaľ ide o MSP a startupy. Vyzýva tiež Komisiu, aby v tejto súvislosti vypracovala ďalšie návrhy, v ktorých sa využijú príležitosti dátového hospodárstva a štandardizovaných obchodných údajov;
- e) vyzýva Komisiu, aby s cieľom zabezpečiť rovnaké podmienky na celosvetovej úrovni pokračovala v práci na odstraňovaní rušivých vplyvov ciel a dotácií zo strany globálnych aktérov;
vyzýva tiež Komisiu, aby intenzívne pracovala na zmierňovaní účinkov problematických a diskriminačných prvkov zákona USA o znižovaní inflácie (IRA), a to aj tým, že zabezpečí, aby sa Európskej únii udelilo podľa ustanovení IRA rovnocenné postavenie ako partnerom v rámci dohody o voľnom obchode;
- f) vyzýva Komisiu a spoluzákondarcov, aby dokončili vykonávanie záverov Európskej rady z 9. februára a 23. marca 2023 a prijali ďalšie opatrenia, ktoré sa považujú za potrebné na zvýšenie konkurencieschopnosti EÚ a jej atraktívnosti pre investície;

- g) pripomína svoju výzvu Komisii, aby Rade podávala správy o vplyve aktuálnej politiky štátnej pomoci na integritu jednotného trhu, ako aj na globálnu konkurencieschopnosť EÚ, a
- h) vyzýva Radu, aby pokročila v práci na preskúmaní správy hospodárskych záležitostí s cieľom ukončiť legislatívnu prácu v roku 2023.

V. MIGRÁCIA A INÉ BODY

- 23. Európska rada viedla strategickú diskusiu o migrácii a vzala na vedomie nedávny list predsedníčky Komisie.
- 24. Európska rada dôrazne odsudzuje nedávne teroristické útoky vo Francúzsku a Belgicku, pri ktorých zahynuli a utrpeli zranenia štátni príslušníci Švédska a Francúzska. Európska únia je jednotná a rozhodná v boji proti terorizmu, nenávisti a násilnému extrémizmu každého druhu. Európska rada vyzýva inštitúcie a členské štáty, aby sa zapojili do spoločného úsilia o mobilizáciu všetkých príslušných oblastí politiky na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ s cieľom zvýšiť vnútornú bezpečnosť, a to aj posilnením spolupráce v oblasti presadzovania práva a justičnej spolupráce, výmenou informácií prostredníctvom plného využívania relevantných databáz, ochranou vonkajších hraníc, bojom proti prevádzačom a úzkou spoluprácou s tretími krajinami.
- 25. Európska rada vyjadruje úprimnú sústrasť a solidaritu obetiam nedávnych prírodných katastrof a extrémnych poveternostných javov v členských štátoch EÚ a v tretích krajinách.

26. Zvýšená frekvencia a intenzita extrémnych poveternostných javov poukazuje na naliehavosť globálnej reakcie na núdzovú situáciu v oblasti klímy. Úsilie o adaptáciu na zmenu klímy a zmiernenie jej účinkov je kľúčové pre posilnenie odolnosti EÚ a jej schopnosti reagovať na krízy. Európska rada pripomenula závery Rady zo 16. a 17. októbra 2023, zhodnotila prípravy na konferenciu Organizácie Spojených národov o zmene klímy v Dubaji v roku 2023 (COP 28) a vyzýva na posilnenie globálnych opatrení a ambícií¹. Európska rada vyzýva na čo najširšiu podporu globálnych záväzkov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a energetickej efektívnosti, ktoré má Európska únia predložiť na konferencii COP 28.
27. Vzhľadom na poškodenie kritickej infraštruktúry v Baltskom mori spôsobené externou činnosťou Európska rada zdôrazňuje, že sú potrebné účinné opatrenia na posilnenie odolnosti a zaistenie bezpečnosti kritickej infraštruktúry. Ďalej podčiarkuje význam komplexného a koordinovaného prístupu k pripravenosti a reakcii Európskej únie na krízy, ktorým sa zabezpečí, aby všetky odvetvia prispievali k prístupu zohľadňujúcemu všetky riziká.

¹ zdôrazňujúc, že podľa správ Medzivládneho panelu o zmene klímy si obmedzenie otepľovania na približne 1,5 °C vyžaduje, aby globálne emisie skleníkových plynov dosiahli vrchol najneskôr do začiatku roku 2025.

28. Európska rada je hlboko znepokojená bezpečnostnou situáciou na severe Kosova*. Dôrazne odsudzuje násilný útok na kosovskú políciu z 24. septembra 2023. Európska únia očakáva, že páchatelia budú zadržaní a rýchlo postavení pred súd a že Srbsko bude plne spolupracovať a prijme v tejto súvislosti všetky potrebné kroky. Kosovo a Srbsko musia pokračovať v úsilí o zmiernenie napätia a musia zabezpečiť, aby sa na severe Kosova čo najskôr uskutočnili nové voľby za aktívnej účasti kosovských Srbov. Ak sa napätie zmierniť nepodarí, bude to mať svoje dôsledky. Európska rada vyjadruje poľutovanie nad tým, že obe zmluvné strany nedostatočne vykonávajú dohodu o ceste k normalizácii vzťahov a jej vykonávaciu prílohu, ako aj iné dohody dosiahnuté v rámci dialógu, ktorý sprostredkovala EÚ a ktorý prebieha pod vedením vysokého predstaviteľa a s podporou osobitného zástupcu EÚ. Vyzýva Kosovo a Srbsko, aby tieto dohody bezodkladne a bezpodmienečne vykonávali. Zahŕňa to aj založenie združenia/spoločenstva obcí s väčšinovým srbským obyvateľstvom. Normalizácia vzťahov je základnou podmienkou európskej cesty oboch strán a ak sa nedosiahne pokrok, obom hrozí, že prídu o významné príležitosti.
29. Európska únia bude naďalej úzko spolupracovať so západným Balkánom a podporovať ho v reformnom úsilí na európskej ceste.
30. Európska rada podčiarkuje, že naďalej podporuje snahu o dosiahnutie udržateľného a trvácneho mieru medzi Arménskom a Azerbajdžanom na základe zásad uznávania zvrchovanosti, nedotknuteľnosti hraníc a územnej celistvosti. Európska rada zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť práva a bezpečnosť karabašských Arménov vrátane tých, ktorí sa chcú vrátiť do svojich domovov. Podporuje bruselský normalizačný proces a vyzýva obe strany, aby sa doň v dobrej viere zapojili a dokončili ho do konca tohto roka.
31. Európska rada vyzýva vysokého predstaviteľa a Komisiu, aby predstavili možnosti, ako čo najlepšie posilniť vzťahy medzi EÚ a Arménskom vo všetkých ich rozmeroch.

* Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244/1999 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

32. Európska rada viedla strategickú diskusiu o situácii v Saheli. Vyjadruje znepokojenie v súvislosti s pokračujúcim zhoršovaním bezpečnostnej a humanitárnej situácie v tomto regióne, ktoré sa ešte stupňuje v dôsledku politickej nestability. Európska rada zdôrazňuje, že stabilita Sahelu a širšieho regiónu vrátane susedných pobrežných štátov má zásadný význam pre bezpečnosť a prosperitu ľudí žijúcich v Saheli, ako aj pre EÚ. Európska únia sa bude naďalej angažovať v podpore spoločenstva ECOWAS a kľúčových partnerov v regióne. Európska rada vyzýva vysokého predstaviteľa a Komisiu, aby predložili možnosti, ako prispôsobiť činnosť a relevantné nástroje EÚ súčasnej situácii v regióne. Európska rada vyzýva na okamžité prepustenie prezidenta Bazouma a jeho rodiny.
-